

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ НА ІНТЕГРОВАНОМУ ЗЕРНОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

О.В. Нікішина, к.е.н.

ІПРЕЕД НАН України, м. Одеса

В умовах відкритої економіки забезпечення сталого розвитку зернового ринку України як системоутворюючої ланки її АПК обумовлює необхідність підвищення ефективності державної політики щодо його регулювання та управління. Проведені автором дослідження довели, що головними пріоритетами сучасної національної зернової політики є такі:

- 1) стимулювання виробництва доданої вартості товару на зерновому та суміжних продовольчих ринках;
- 2) стимулювання експорту готових продуктів зернопереробки, зменшення обсягів імпорту зернових культур і хлібопродуктів;
- 3) урівноваженість міжсекторних товарних і фінансових балансів інтегрованого зернового ринку держави.

Реалізація першого пріоритету обумовлює необхідність вирішення двоєдиного завдання: (1) відновлення внутрішнього кормового споживання зерна за рахунок максимально повного забезпечення населення продукцією тваринництва власного виробництва; (2) відновлення продовольчого зернового споживання за рахунок зростання борошномельного виробництва для задоволення внутрішніх і зовнішніх потреб. Регуляторні заходи, спрямовані на реалізацію даного пріоритету, передбачають запровадження дієвих механізмів стимулювання експорту готових продуктів зернопереробки, передусім борошна, а також системних реформ щодо розвитку тваринництва, зокрема його індустріалізацію (таблиця 1).

Реалізація другого пріоритету орієнтована на подолання сировинної орієнтації українського агроекспорту, зменшення обсягів імпорту зерна шляхом запровадження премій аграріям за додаткові посіви культур, що імпортуються. Реалізація третього пріоритету може здійснюватися у двох площинах: (1) збільшення обсягів товаропотоків між аграрним і переробним секторами зернового ринку за рахунок функціонування незалежних лабораторій контролю якості продукції та посилення державного контролю за тарифною політикою елеваторів; (2) урізноманітнення каналів реалізації продукції зерновиробників за рахунок ефективного функціонування державного збутового каналу, проведення низки реформ у системі

державних закупівель зернових культур (див. табл.1).

Таблиця 1

Головні напрями удосконалення державної політики на інтегрованому зерновому ринку України

Пріоритети	Регуляторні заходи
1. Стимулювання виробництва доданої вартості товару	1. Системні реформи щодо розвитку тваринництва 2. Запровадження механізмів стимулювання експорту українських продуктів зернопереробки: <ul style="list-style-type: none"> ☐ допомога борошномельним підприємствам в освоєнні зовнішніх ринків збуту продукції; ☐ переорієнтація діяльності ДПЗКУ* з експорту зерна на експорт продуктів його переробки
2. Стимулювання експорту готових продуктів	1. Премія аграріям за додаткові посіви культур, що імпортуються (зокрема, продовольчої пшениці твердих сортів, гречки, жита) 2. Запровадження внутрішніх квот на переробку зернових культур для зерноекспортерів
3. Підтримання рівноваги міжсекторних балансів ринку	1. Створення незалежних лабораторій якості 2. Посилення державного контролю за тарифною політикою елеваторів 3. Підвищення рівня мінімальних інтервенційних цін зерна до ринкових, висока платіжна дисципліна Державних агентів, розмежування їх функцій 4. Державний контроль за обсягами та ціновими співвідношеннями експорту/імпорту культур

* ДПЗКУ – Державна продовольчо-зернова корпорація України

Впровадження запропонованих регуляторних заходів орієнтовано на активізацію відтворювальної функції інтегрованого ринку зерна, збалансування економічних інтересів держави та суб'єктів підприємництва, сталий розвиток ринку.